РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – Скопје
KUVENDI I REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT - Shkup

ПРИМЕНО:	02.11.2026		
Орг.Единица Njësia Org.	Број Numër	Прилог Shtojcë	Вредност Vlerë
08	6693/1	0	

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Ви поднесуваме Предлог закон за изменување и дополнување на кривичниот законик, по скратена постапка.

Антонијо Милошоски

ПРАТЕНИЦИ:

Беким Феки

Љупчо Пренов

Бојан Стојановски

Весна Бендевска

ПРЕДЛАГАЧИ: Група пратеници

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК , по скратена постапка

Скопје, ноември 2026 година

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИТЕ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Одредбите на Кривичниот законик со кои се регулира конфискацијата, казнената одговорност на правните лица, како и кривичните дела перење пари и финансирање на тероризам беа предмет на проценка од страна на Комитетот на експерти при Советот на Европа (Moneyval Комитетот) и беше оценет нивниот степен на усогласеност со препораките на ФАТФ (Financial Action Task Force), меѓународно тело формирано заради воспоставување на глобални стандарди за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Според Извештајот од спроведената евалуација на системот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам усвоен од страна на Moneyval Комитетот во 2023, уврдено е дека нормирањето на претходно споменатите институти и кривични дела делумно или во голема мера се исполнети релевантните препораки на ФАТФ. Покрај утврдениот степен на усогласеност во Извештајот се дадени и препорачани активности чија имплементација треба да придонесе кон обезбедување на поголем степен на усогласеност со препораките на ФАТФ.

Исполнувањето на препорачаните активности, исто така се следи и санкционира од страна на Moneyval Комитетот преку поднесување и усвојување на Извештаи за напредокот.

Оттука, заради спроведување на препорачаните активности од Извештајот на Moneyval Комитетот со предложените одредби содржани во Предлог законот се врши нивно имплементирање и се обезбедува поголем степен на усогласеност со Препораките на ФАТФ, односно со Препораките 4 и 5.

Обезбедувањето на поголем степен на усогласеност со препораките на ФАТФ има позитивно влијание на процесот на евро-интеграции, како и за континуирано обезбедување на условите за учество на финансискиот систем на нашата држава во Единствена област за плаќања во евра-СЕПА.

Дополнително, членот 297-а од Кривичниот законик (КЗ) на Република Северна Македонија го регулира кривичното дело „Безобѕирно управување со моторно возило“. Имајќи предвид дека став 2 на член 297 –а содржи голем број на дејствија на извршување што претставуваат специјални облици на делото, утврдена е потреба за негова преформулација (поделба на дејствијата во два одделни става) која обезбедува полесна примена на одредбата во пракса.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Целта на донесувањето на овој закон е отстранување на слабостите во постојните одредби и постапување согласно Извештајот од спроведената евалуација на системот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам усвоен од страна на Moneyval Комитетот во 2023, заради усогласување со Препораките на ФАТФ.

Предлогот на закон се заснова врз истите начела врз кои се заснова Кривичниот законик.

III. ОЦЕНКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИМПЛИКАЦИИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Спроведувањето на овој закон не повлекува финансиски импликации и за донесување на истиот не се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија. Дополнително се очекува зголемен прилив на средства во Буџетот, со примена на кривично-правниот институт конфискација.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Овој закон не предизвикува материјални обврски за одделни субјекти.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со оглед на тоа што не се работи за сложен и обемен закон, согласно со член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, се предлага по овој Предлог на закон Собранието да расправа по скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК

Член 1

Во Кривичниот законик („Службен весник на Република Македонија“ број 37/96, 80/99, 48/2001, 4/2002, 16/2002, 43/2003, 19/2004, 40/2004, 81/2005, 50/2006, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 41/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17, 170/17 и 248/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 36/23 и 188/23, 16/26 и 17/26), во член 98 ставовите (2) и (3) се менуваат и гласат:

„(2) Имотната корист од ставот (1) на овој член ќе се конфискува во кривичната постапка што се води против сторителот на кривичното дело или во посебна постапка за конфискација предвидена со закон и од трети лица на кои е пренесена, ако не се совесни стекнувачи односно ако не докажат дека за имотната корист што им е пренесена дале противнадоместок што одговара на пазарната вредност на прибавената имотна корист или доколку знаеле или биле должни да знаат според конкретните околности дека им е пренесена од страна на сторителот на кривичното дело со цел да се избегне конфискација. Ако конфискацијата на пренесената имотна корист не е можна, ќе се конфискува друг имот што одговара на вредноста на прибавената корист.

(3) Под условите од ставот (2) на овој член, имотната корист од ставот (1) на овој член ќе се конфискува и од членовите на семејството на сторителот.“.

Член 2

Во член 122 ставот (38) се менува и гласи:

„(38) Под имот се подразбираат пари или други средства за плаќање, хартии од вредност, депозити, економски ресурси (вклучително нафта или други природни ресурси), друг имот во секаков облик и тоа подвижен или недвижен, материјален или нематеријален, вклучително и виртуелни средства согласно закон, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и правни документи за сопственост и актива во пишан или во електронски облик или инструменти кои се доказ за имотни права или правни интереси.“.

Член 3

Во член 297 –а, во ставот (2), после зборовите: „недозволени трки со возила“ се става точка и зборовите до крајот на реченицата се бришат.

По ставот (2) се додава нов став (3) кој гласи:

„(3) Со казната од ставот (1) на овој член, ќе се казни и учесник во јавниот сообраќај кој управува моторно возило без положен возачки испит или на кого му е изречена санкција забрана на управување со моторно возило која е сè уште важечка во моментот на сторување на делото или санкција престанок на важење на возачката дозвола, при што не му е издадена нова важечка дозвола.“.

Член 4

Членот 394 – в се менува и гласи:

„(1) Тој што директно или индиректно дава, обезбедува или собира пари или друг имот на кој било начин, без оглед на начинот на нивно стекнување, со намера тие да бидат употребени или со знаење дека ќе бидат искористени целосно или делумно заради извршување на кривичните дела Злосторство против човечноста од членот 403-а, Загрозување на безбедноста на воздушниот сообраќај од членот 303, Тероризам од членот 394-б, Терористичка организација од членот 394-а, Меѓународен тероризам од членот 419, Загрозување лица под меѓународна заштита од членот 420, Земање заложници од членот 421,

Неовластено прибавување и располагање со нуклеарни материи од членот 231, Загрозување на безбедноста на сообраќајот со опасно дејствие или средство од членот 298, Напад на воздухоплов, брод или неподвижна платформа од членот 302, Загрозување на безбедноста на воздушниот сообраќај од членот 303, Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедност од членот 313, Учество во странска војска, полиција, паравоени или параполициски формации од членот 322-а или друго дело на тероризам предвидено со овој законик или друго дејствие сторено со намера да предизвика смрт или тешка телесна повреда на граѓаните или на други лица кои не се вклучени во судир кој има карактер на вооружен судир според меѓународното право, кога целта на таквото дело или дејствие е да се создаде чувство на несигурност или страв кај граѓаните или да се присили некоја држава или меѓународна организација да изврши или да се воздржи од извршување на определени дејствија, без оглед дали парите или другиот имот се употребени или искористени за извршување на такво дело и без оглед на тоа за која цел биле искористени, ќе се казни со казна затвор најмалку десет години.

(2) Со казната од ставот (1) на овој член ќе се казни и тој што директно или индиректно дава, обезбедува или собира пари или друг имот на кој било начин, независно од начинот на нивно стекнување, со цел да бидат употребени или искористени од страна на терорист или терористичка организација, без оглед за која цел биле искористени.

(3) Тој што со ширење порака или на кој било друг начин повикува на извршување на делата од ставовите (1), (2) и (10) на овој член, ќе се казни со казна затвор најмалку пет години.

(4) Со казната од ставот (3) на овој член ќе се казни и тој што ќе се договори со друго лице за извршување на дело од овој член или ќе повика друг да се приклучи кон здружение или група со намера за извршување на дело од овој член.

(5) Тој што ќе создаде група или банда што има за цел извршување на кривично дело од овој член, ќе се казни со затвор најмалку десет години.

(6) Припадникот на групата или бандата од ставот (5) на овој член, ќе се казни со затвор најмалку осум години.

(7) Припадникот на групата или бандата, кој ќе ја открие групата, односно бандата пред да стори некое кривично дело во нејзин состав или за неа, може да се ослободи од казна.

(8) Службено лице, одговорно лице во банка или друга финансиска институција или лице кое врши работи од јавен интерес кое според закон е овластено за преземање на мерки и дејствија за спречување на финансирање на тероризам, што свесно ќе пропушти да ги преземе со закон предвидените мерки и со тоа ќе овозможи извршување на дело од овој член, ќе се казни со затвор најмалку три години.

(9) Со казната од ставот (8) на овој член ќе се казни службено лице или одговорно лице кое неовластено ќе открие на клиент или на неповикано лице податоци што се однесуваат на постапката на испитување на сомнителни трансакции или на примена на други мерки и дејствија за спречување на финансирање на тероризмот.

(10) Со казната од ставот (3) на овој член ќе се казни и тој што ќе овозможи патување на лице во друга држава заради извршување, планирање или подготвување или друг облик на учество во врска со терористички активности, или организирање или прифаќање на обука за терористички активности.

(11) Умислата, односно намерата или знаењето на сторителот за извршување на делата од ставовите (1), (2), (3), (4), (5) и (10) од овој член се утврдува врз основа на фактичките околности на случајот.

(12) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна и престанок на правното лице.

(13) Парите и имотот наменети за подготвување и извршување на делата од овој член ќе се одземат.“.

Член 5

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Предлогот на закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик содржи 5 члена.

Со членот 1 се предлага измена на став (2) и (3) на член 98. Оваа измена се прави заради исполнување на препораките дадени во извештајот на Moneyval комитетот. Имено, непосредната и посредната имотна корист прибавена со кривичното дело се конфискува и од трети лица, во постапка што се води против сторителот на кривичното дело, или во посебна постапка на конфискација предвидена со закон. Доколку оваа конфискација не е можна ќе се конфискува друг имот што одговара на вредноста на прибавената корист. Под истите услови, се пропишува дека и од членовите на семејството на сторителот се конфискува имотната корист. Дополнително, се воведуваат определени гаранции и заштита за совесните (bona fide) трети лица, и во постапка предвидена со закон ќе имаат право да докажат дека се совесни стекнувачи односно, да докажат дека за имотната корист што им е пренесена дале противнадоместок што одговара на пазарната вредност на прибавената имотна корист или дека не знаеле, а биле должни да знаат според конкретните околности дека им е пренесена од страна на сторителот на кривичното дело со цел истиот да ја избегне конфискација.

Во членот 2 се менува ставот (38) во член 122. Дополнувањето на поимот имот терминте „ економски ресурси (вклучително нафта или други природни ресурси)“ се врши усогласување со критериумите на ФАТФ, поконктертно критериумот под бр.5.3

Со членот 3 се врши измена, односно дополнување на чл. 297 –а заради фактот што постоечкиот став 2 содржи голем број на дејствија на извршување што претставуваат специјални облици на делото, па ставот се дели на два става, односно дел од дејствијата се опфаќаат со нов став 3. Сето ова е во насока на полесна примена на одредбата во пракса.

Со членот 4 од Предлогот на закон се менува членот 394-в, а кој се однесува кривичното дело „Финансирање на тероризам“. Предложените измени треба да обезбедат усогласеност со Препораката 5 на ФАТФ и дадените препораки на Moneyval Комитетот.

Со членот 5 се уредува влегувањето во сила на овој закон.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во овој закон се поврзани со Законот за кривичната постапка, Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам и Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка.

III. ПОСЛЕДИЦИ КОИ ЌЕ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со донесувањето на овој закон се отстрануваат идни евентуални штетните последици од неусогласената на постојните одредби од Кривичниот законик со Препораките на ФАТФ како во процесот на следење на усогласеноста од страна на Moneyval Комитетот, Европската Комисија и СЕПА.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК КОИ СЕ МЕНУВААТ, ОДНОСНО ДОПОЛНУВААТ

Начин на конфискација
Член 98

(1) Од сторителот ќе се конфискува непосредната и посредната имотна корист прибавена со кривичното дело што се состои во пари, движни или недвижни предмети од вредност, како и секоја друга сопственост, имот или актива, материјални или нематеријални права, а ако нивната конфискација не е можна од сторителот ќе се конфискува друг имот што одговара на вредноста на прибавената корист.
(2) Непосредната и посредната имотна корист се конфискува и од трети лица за кои е остварена со извршување на кривичното дело.
(3) Имотната корист од ставот (1) се конфискува и од членови на семејството на сторителот на кои е пренесена ако е очигледно дека не дале надоместок што одговара на вредноста на прибавената имотна корист или од трети лица ако не докажат дека за предметот или имотот дале противнадоместок што одговара на вредноста на прибавената имотна корист.
(4) Предметите што се прогласени за културно наследство и природни реткости, како и оние за кои оштетениот е лично врзан, се конфискуваат од трети лица, без оглед на тоа дали истите им биле пренесени со соодветен надомест.
(5) Конфискуваното му се враќа на оштетениот, а ако нема оштетен, станува сопственост на државата.
(6) Ако на оштетениот во кривичната постапка му е досудено имотно-правно барање, судот ќе изрече конфискација на имотната корист доколку тоа го преминува износот на ова барање.

Значење на изразите на овој закон
Член 122

(1) Под кривично законодавство на Република Македонија се подразбираат одредбите на овој кривичен законик и одредбите содржани во другите закони.

(2) Под територија на Република Македонија се подразбираат сувоземната територија, водните површини внатре во нејзините граници, како и воздушниот простор над нив.

(3) Под поимот воено лице се сметаат: воени старешини-офицери и подофицери, професионални војници, војници на служење на воениот рок, питомци на Воената академија, лица на стручно оспособување и усовршување за офицери и подофицери, воени обврзници во резервниот состав на Армијата на Република Македонија додека се повикани да извршуваат права и должности од областа на одбраната во врска со извршување на воената обврска и цивилни лица на служба во Армијата на Република Македонија.

(4) Како службено лице, кога тоа е означено како сторител на кривично дело се смета:

а) претседателот на Република Македонија, поставените амбасадори и други претставници на Република Македонија во странство и именувани лица од претседателот на Република Македонија, избран или именуван функционер во и од Собранието на Република Македонија, во Владата на Република Македонија, во органите на државната управа, во судовите, Јавното обвинителство, Судскиот совет на Република Македонија, Советот на јавните обвинители на Република Македонија и други органи и организации што вршат определени стручни, управни и други работи во рамките на правата и должностите на Републиката, во единиците на локалната самоуправа, како и лица кои постојано или повремено вршат службена должност во овие органи и организаци;

б) државен службеник кој врши стручни, нормативно-правни, извршни, управно-надзорни работи и управни работи во согласност со Уставот и со закон,

в) овластено лице во правно лице на кое со закон или со друг пропис донесен врз основа

на закон му е доверено вршење на јавни овластувања, кога должноста ја врши во рамките на тие овластувања, како и овластено лице за застапување на здруженија, фондации, сојузи и организациони облици на странски организации, спортски здруженија и други правни лица во областа на спортот,

г) лице кое врши определени службени должности врз основа на овластување дадено со закон или со други прописи донесени врз основа на закон,

д) воено лице кога се во прашање кривични дела кај кои како извршител е означено службено лице и

ѓ) претставник на странска држава или на меѓународна организација во Република Македонија.

(5) Како странско службено лице кога тоа е означено како сторител на кривично дело, се смета лице кое во Европската Унија, во странска држава, меѓународна организација или јавна институција врши некоја од функциите или должностите определени во ставот (4) точки а) до д) од овој член.

(6) Под правно лице се подразбираат: Република Македонија, единиците на локалната самоуправа, политички партии, јавни претпријатија, трговски друштва, установи, здруженија, фондации, сојузи и организациони облици на странски организации, спортски здруженија и други правни лица во областа на спортот, фондации, финансиски организации и други со закон одредени организации регистрирани како правни лица и други заедници и организации на кои им е признато својството на правно лице. Под странско правно лице се подразбира јавно претпријатие, установа, фонд, банка, трговско друштво или друг облик на организираност според законите на Европската Унија, странска држава во вршење на стопански, финансиски, банкарски, трговски, услужни или други дејности, кое има седиште во друга држава, или претставништво во Република Македонија, или е основано како меѓународно друштво, фонд, банка или установа.

(7) Како одговорно лице во правно лице се смета лице во правно лице на кое со оглед на неговата функција или врз посебно овластување во правното лице му е доверен определен круг на работи што се однесуваат на извршување на законските прописи или на прописите донесени врз основа на закон или општ акт на правното лице во управувањето, користењето и располагањето со имот, раководењето со производниот или деловен потфат, некој друг стопански процес или надзорот над нив. Како одговорно лице се смета и службено лице кога се во прашање дела кај кои како сторител е означено одговорно лице, а не се предвидени во главата за кривични дела против службената должност, односно како кривични дела на службено лице предвидени во некоја друга глава на овој законик. Кога е тоа посебно предвидено со овој законик, како одговорно лице се смета и лицето кое врши посебна функција или овластување или на кое му е доверено самостојно вршење на определени работи во странско правно лице, како и лицето кое е претставник на странско правно лице во Република Македонија.

(8) Кога како извршител на кривично дело е означено службено или одговорно лице, сите лица наведени во ставовите 4, 5 и 7 можат да бидат сторители на тие дела доколку од законските обележја на одделно дело не произлегува дека сторител може да биде само некое од тие лица.

(9) Како лице кое врши работи од јавен интерес се смета лицето кое професионално врши функции, должности или работи од јавен, односно општ интерес, како што се наставник, воспитувач, лекар, социјален работник, новинар, нотар, адвокат или друго лице, кое тие работи ги врши самостојно или во правно лице кое врши дејност од јавен, односно општ интерес определен со закон.

(10) Како избори и гласање се сметаат изборите за претставници на граѓани во Собранието на Република Македонија и во локалната самоуправа, за претседател на Република Македонија и изјаснувањето на граѓаните на референдум.

(11) Исправа е секој предмет што е подобен или одреден да служи како доказ на некој

факт што има вредност за правните односи. Јавна исправа е исправа издадена од надлежен орган, организација или лице кое врши работи од јавен интерес врз основа на закон или друг пропис заснован врз закон.

(12) Пари се средства за плаќање во готово во апоени или електронски пари кои врз основа на закон се во оптек во Република Македонија или во странска држава.

(13) Под знаци за вредност се подразбираат и странски знаци за вредност.

(14) Како хартија од вредност се сметаат: акција, обврзница или друга хартија од вредност што се наоѓа во промет врз основа на закон. во Република Македонија или во странска држава.

(15) Под платежни картички се подразбира секаков вид средства за плаќање издадени од банкарски или други финансиски инситутции кои содржат електронски податоци за лица и електронски генерирани броеви со кои се овозможува вршење на каков било вид на финансиски трансакции.

(16) Принос од казниво дело е секој имот или корист прибавена посредно или непосредно со извршување на казниво дело, како и принос од казниво дело сторено во странство, под услов во времето кога било сторено да било предвидено како казниво дело и според законите на државата во која е сторено и според законите на Република Македонија.

(17) Како подвижен предмет се смета и секоја произведена или собрана енергија за давање светлина, топлина или движење, како и телефонските импулси и други средства за пренос на глас, слика или текст на далечина или компјутерски услуги, собрана и дистрибуирана вода за пиење и други предмети во општа употреба.

(18) Како сила се смета и примената на хипноза и замајни средства со цел некој да се доведе против своја волја во несвесна состојба или да се онеспособи за отпор.

(19) Под социјален орган се сметаат центрите за социјална работа и другите установи што вршат социјална дејност.

(20) Како моторно возило се смета секое сообраќајно средство на моторен погон во сувоземниот, водниот и воздушниот сообраќај.

(21) Под семејно насилство се подразбира малтретирање, навредување, загрозување на сигурноста, телесно повредување, полово или друго психолошко, физичко или економско насилство со кое се предизвикува чувство на несигурност, загрозување или страв, вклучувајќи и закани за такви дејства спрема брачен другар, родителите или децата или други лица кои живеат во брачна или вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, како и спрема сегашен или поранешен брачен другар, вонбрачен партнер или лица кои имаат заедничко дете
или се наоѓаат во блиски лични односи, без оглед дали сторителот го дели или го делел истото живеалиште со жртвата или не.

(22) Под жртва на кривично дело се подразбира секое лице кое претрпело штета, вклучувајќи физичка или ментална повреда, емотивно страдање, материјална загуба или друга повреда или загрозување на неговите основни слободи и права како последица на сторено кривично дело.

Под дете како жртва на кривично дело се подразбира малолетно лице до 18 години.

Под жртва на родово-базирано насилство се подразбира секоја жена и девојчиња до 18 години спрема кои под тие околности е сторено кривичното дело.

(23) Под повеќе лица се подразбираат најмалку три или повеќе лица кои се здружиле за вршење на кривични дела.

(24) Под детска порнографија се подразбира порнографски материјал кој визуелно прикажува очигледни полови дејствија со малолетник или повозрасно лице кое изгледа како малолетник, или го прикажуваат малолетникот или повозрасното лице кое изгледа како малолетник во очигледна сексуална положба, или реални слики кои прикажуваат очигледни полови дејствија со малолетник или го прикажуваат малолетникот или повозрасното лице кое изгледа како малолетник во очигледна сексуална положба.

(25) Под семејство се подразбира брачниот другар, вонбрачниот другар, децата,

родителите, браќата и сестрите и други роднини со кои лицето живее во семејна заедница.

(26) Под компјутерски систем се подразбира каков било уред или група на меѓусебно поврзани уреди од кои, еден или повеќе од нив, врши автоматска обработка на податоци според одредена програма.

(27) Под компјутерски податоци се подразбира презентирање на факти, информации или концепти во облик погоден за обработување преку компјутерски систем, вклучувајќи и програма подобна компјутерскиот систем да го стави во функција.

(28) Под група, банда или друго злосторничко здружение или организација се подразбираат најмалку три лица кои се здружиле за вршење кривични дела, во кој број влегува и организаторот на здружението.

(29) Под суд, судија и судска постапка се подразбира и меѓународен суд чија надлежност ја признава Република Македонија, судија и постапка пред тој суд.

(30) Под пијанство се подразбира состојба на алкохол во крвта над 1,5 грам- промил.

(31) Под ескплозивна или друга смртоносна направа се подразбира секакво оружје или експлозивна или запалива направа, што може да предизвика смрт, телесна повреда или поголема имотна штета преку физичка повреда, емисија или ширење на штетни хемиски материи, биолошки агенси, токсични или слични супстанции или зрачење на радиоактивни материи, како и секое оружје или направа создадена за таква намена.

(32) Под јавно место се подразбираат згради, делови од згради, дворови, објекти за вршење трговска, културна, службена, образовна, религиозна, рекреативна или друга дејност, јавни патишта, отворени простори, водни површини и други места отворени и достапни за неограничен круг лица.

(33) Под помала имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на службено објавена една половина просечна месечна плата во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(34) Под поголема имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на пет просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(35) Под значителна имотна корист, вредност или штета, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 50 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(36) Под корист, вредност или штета од големи размери, се подразбира корист, вредност или штета што одговара на износот на 250 просечни месечни плати во Републиката во времето на извршувањето на делото.

(37) Под чист дневен приход се подразбира нето надомест на име плата или други надоместоци од работен однос на име плата, како и други нето приходи од вршење дејности или имот и имотни права. Чист дневен приход се добива по одбивањето на даноците или другите законски обврски. Ако судот и на тој начин не може да го утврди чистиот дневен приход или неговото утврдување би предизвикало значително оддолговлекување на постапката, како основа за негово утврдување, се зема еднодневната заработувачка според просечната плата во Републиката во последните три месеца во времето на пресудувањето.

(38) Под имот се подразбира пари или други инструменти за плаќање, хартии од вредност, депозити, друга сопственост од секаков вид и тоа материјална или нематеријална, движна или недвижна, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и легални документи за сопственост и актива во пишан или во електронски облик или инструменти со кои се докажува правото на сопственост или интерес во таквиот имот.

(39) Под предмети се подразбираат движни и недвижни предмети кои се целосно или делумно искористени или требало да бидат искористени или настанале со извршување на кривично дело.

(40) Под заинтересирана страна во смисла на овој закон се подразбира лице кое има интерес во извршување на зделката од страна на друштвото доколку тоа лице, негов застапник,

сопружник, родители, деца, браќа/сестри од двајцата родители или само од едниот родител, родители посвоители, посвоени деца и/или некое лице поврзано со нив:

- е страна во таквата зделка, нејзин корисник, застапник или посредник во таквата зделка или

- поединечно или заедно поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите во правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник, застапник или посредник во таквата зделка или

- е член на органот на управување, односно на надзор на правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник или застапник во таква зделка, или е раководно лице на тоа правно лице.

(41) Под насилство врз дете покрај насилството од ставот (21) на овој член се подразбира и психичко насилство, насилство преку интернет, врсничко насилство, како и демнење и следење на детето.

(42) Како дело од омраза изречно предвидено со одредбите од овој Законик, се смета кривично дело против физичко или правно лице и со нив поврзани лица или имот кое е сторено во целост или делумно поради реална или претпоставена (замислена, вообразена) карактеристика или поврзаност на лицето што се однесува на раса, боја на кожа, националност, етничко потекло, религија или уверување, ментална или телесна попреченост, пол, родов идентитет, сексуална ориентација и политичко уверување.

(43) Под родово-базирано насилство врз жените се подразбира насилство насочено против жената поради нејзина припадност на женскиот род што доведува или може да доведе до физичка, сексуална, психичка или економска повреда или страдање на жените, вклучувајќи и директни и индиректни закани и заплашување за такви акти, изнуда или произволно лишување од слобода, без оглед дали се случуваат во јавниот или приватниот живот.

Безобѕирно управување со моторно возило

Член 297-а

(1) Учесник во јавниот сообраќај кој не се придржува на прописите за безбедност во сообраќајот и со тоа ќе го загрози јавниот сообраќај безобѕирно управувајќи со моторно возило со концентрација на алкохол во крвта над 1,5 г/кг во крвта, со употреба на дроги, психотропни супстанции или прекурсори, возејќи во спротивна насока на јавен пат на кој коловозните ленти се физички одвоени една од друга или на автопат, претекнувајќи колона возила на непрегледно место или возејќи со брзина која ја надминува дозволената брзина за најмалку 50 км на час во населено место или за најмалку 70 км на час надвор од населено место, ќе се казни со затвор од три месеци до три години и со парична казна.

(2) Со казната од ставот (1) на овој член, ќе се казни и тој што организира, учествува или на друг начин овозможува недозволени трки со возила, како и учесник во јавниот сообраќај кој управува моторно возило без положен возачки испит или доколку му е изречена санкција забрана на управување со моторно возило која е сè уште важечка во моментот на сторување на делото или санкција престанок на важење на возачката дозвола, при што нема нова важечка дозвола.

Финансирање на тероризам

Член 394-в

(1) Тој што на кој било начин директно или индиректно дава, обезбедува или собира пари или друг имот без оглед на начинот на стекнување, со намера тие да бидат употребени или со знаење дека ќе бидат искористени целосно или делумно заради извршување на кривично дело Неовластено прибавување и располагање со нуклеарни материи од членот 231, Грабнување на воздухоплов, брод или неподвижна платформа од членот 302, Загрозување на безбедноста на воздушниот сообраќај од членот 303, Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедност од членот 313, Терористичка организација од членот 394-а, Тероризам од членот 394-б, Злосторство против човечноста од членот 403-а,Меѓународен тероризам од членот 419,

Загрозување лица под меѓународна заштита од членот 420 и Земање заложници од членот 421 или друго дело на тероризам предвидено со овој закон или друго дејствие сторено со намера да предизвика смрт или тешка телесна повреда на граѓаните или на други лица кои не се вклучени во судир кој има карактер на вооружен судир според меѓународното право, со намера да се создаде чувство на несигурност или страв кај граѓаните или да се присили некоја држава или меѓународна организација да изврши или да се воздржи од извршување на определени дејствија, ќе се казни со казна затвор најмалку десет години.
(2) Тој што на кој било начин директно или индиректно дава, обезбедува или собира пари или друг имот без оглед на начинот на стекнување со намера тие да бидат употребени или со знаење дека може да бидат делумно или целосно искористени за подготвување на делата од ставот (1) на овој член, без оглед дали парите или другиот имот се употребени или искористени за извршување на такво дело, ќе се казни со казна затвор најмалку осум години.
(3) Тој што јавно повикува, со ширење или сторување на кој било друг начин достапна на јавноста порака со намера за поттикнување на извршување на некое од дејствијата предвидени во овој член, кога самото повикување создава опасност од извршување на такво дејствие, ќе се казни со казна затвор најмалку пет години.
(4) Со казната од ставот (3) на овој член ќе се казни и тој што ќе се договори со друго лице за извршување на дело од овој член или ќе повика друг да се приклучи кон здружение или група со намера за извршување на дело од овој член.
(5) Тој што ќе создаде група или банда што има за цел извршување на кривично дело од овој член, ќе се казни со затвор најмалку десет години.
(6) Припадникот на групата или бандата од ставот (5) на овој член, ќе се казни со затвор најмалку пет години.
(7) Припадникот на групата или бандата, кој ќе ја открие групата, односно бандата пред да стори некое кривично дело во нејзин состав или за неа, може да се ослободи од казна.
(8) Службено лице, одговорно лице во банка или друга финансиска институција или лице кое врши работи од јавен интерес кое според закон е овластено за преземање на мерки и дејствија за спречување на финансирање на тероризам, што свесно ќе пропушти да ги преземе со закон предвидените мерки и со тоа ќе овозможи извршување на дело од овој член, ќе се казни со затвор најмалку три години.
(9) Со казната од ставот (8) на овој член ќе се казни службено лице или одговорно лице кое неовластено ќе открие на клиент или на неповикано лице податоци што се однесуваат на постапката на испитување на сомнителни трансакции или на примена на други мерки и дејствија за спречување на финансирање на тероризмот.
(10) Тој што делата од ставовите (8) и (9) на овој член ќе ги стори, иако не бил свесен за можноста од настанување на штетна последица, а според околностите и според своите лични својства бил должен и можел да биде свесен за таа можност, ќе се казни со затвор од една до десет години.
(11) Ако делото од овој член го стори правно лице, ќе се казни со парична казна и престанок на правното лице.
(12) Парите и имотот наменети за подготвување и извршување на делата од овој член ќе се одземат.